

УДК 811. 161.2
**КУРСОВА РОБОТА З МОВознавчих ДИСЦИПЛІН ЯК БАЗА
ДЛЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ
СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ**

Беценко Тетяна Петрівна

професор кафедри української мови Сумського державного педагогічного
університету ім. А.С.Макаренка; доктор філологічних наук, професор
(Суми, Україна)
tpb2016@ukr.net

*У статті окреслено спробу з'ясувати сутність поняття **курсоробота**; визначено мету курсової роботи з мовознавчих дисциплін; сформульовано завдання курсового проекту; подано імовірнісні результати, що очікуються від студентів у процесі успішної підготовки курсового проекту з лінгвістичних дисциплін.*

У вищій школі передбачено написання курсової роботи. Курсоробота з мовознавчих дисциплін є необхідним складником фахової підготовки філолога. Означений вид діяльності – слушна можливість для реалізації не тільки освітніх цілей, а й для пошуку суто індивідуальних підходів, зорієнтованих на формування та розвиток у студентів-філологів творчих здібностей, нахилів, умінь. У процесі написання курсової роботи здійснюється розкриття потенційних можливостей особистості, виявлення її уподобань, наукових смаків, плекання інтересу до пошукових студій.

Означимо деякі теоретико-методичні засади, що сприяють усвідомленню сутності поняття *курсоробота* та визначають його основоположні складники.

Курсоробота – це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке здійснюється з певного академічного курсу або з окремих його розділів.

Мета курсової роботи з мовознавчих дисциплін полягає у вивченні проблеми, означеної у назві дослідження; у систематизації, узагальненні та розширенні обсягу теоретичних знань з фахових дисциплін, в умінні застосувати теоретичні положення з певної галузі у процесі реалізації самостійного наукового пошуку; в ознайомленні з методами наукових досліджень з лінгвістики та виробленні навичок їх практичного аргументованого використання; в оволодінні вміннями наукового обґрунтування та доказовості у процесі викладу результатів курсового дослідження; у формуванні власного наукового стилю, культури писемної мови; у розвитку в студентів потягу, інтересу до науково-дослідних студій з лінгвістики.

Основними завданнями курсової роботи є:

- закріплення, систематизація і поглиблення теоретичних знань з мовознавчих дисциплін;
- засвоєння лінгвістичної термінології, правильне (точне) її використання;
- розвиток умінь віднаходити нерозв'язані проблеми з обраної теми дослідження та окреслювати шляхи, способи, методи їх ефективного рішення за певних умов;
- усвідомлення специфіки наукової теорії, її компонентів та ступенів побудови наукової теорії у процесі практичної діяльності в галузі українського мовознавства;
- формування умінь послуговуватися різними прийомами пошуку, добору, відбору, класифікації, групування та узагальнення лінгвістичної інформації з визначеної теми;
- формування умінь самостійно організувати, планувати, проектувати та реалізувати наукове дослідження з лінгвістики, аналізувати і узагальнювати отримані теоретичні та практичні результати;
- ознайомлення з методами та методикою проведення наукового дослідження з мовознавчих дисциплін;
- оволодіння методами теоретичного пізнання, методами емпіричного дослідження та універсальними (загальнологічними) методами дослідження в галузі мовознавства;
- формування досвіду здійснення емпіричної науково-дослідницької діяльності в галузі лінгвістики;
- засвоєння сутності факту як особливого роду емпіричного знання; розуміння смислу та специфіки проблеми, ідеї, гіпотези в лінгвістичній науці, особливостей їх формулювання;
- розвиток творчого підходу у застосуванні знань при розв'язанні практичних завдань в галузі українського мовознавства;

- набуття досвіду проведення наукового дослідження з лінгвістики та обробки його результатів;
- розвиток навичок застосування здобутих теоретичних знань у процесі практичної діяльності;
- вироблення індивідуального наукового стилю у процесі викладу матеріалу;
- виявлення наукових здібностей і кола наукових інтересів студентів та заохочення їх до дослідницької роботи з лінгвістичної українознавчої проблематики;
- орієнтація на практичну науково-дослідну діяльність майбутнього вчителя-словесника; плекання особистості майбутнього вчителя-дослідника, вчителя-пошуковця, вчителя-новатора;
- формування у студентів культури виконання наукових досліджень з україномовних дисциплін, потреби у здійсненні науково-пошукових студій;
- розвиток у студентів-філологів мовного чуття.

У результаті підготовки курсової роботи студенти-філологи повинні **знати:**

алгоритм підготовки курсової роботи з мовознавчих дисциплін,
 вимоги до написання та оформлення курсової роботи,
 етапи роботи над курсовим дослідженням,
 вимоги академічної доброчесності,
 структуру курсової роботи,
 порядок захисту курсової роботи,
 методи наукового дослідження,
 фундаментальні наукові праці з основ наукових досліджень;

вміти:

формулювати актуальність, предмет, мету, завдання курсової роботи,
 визначати і формулювати наукові гіпотези, наукові концепції,
 продукувати нові ідеї, означувати наукові проблеми з галузі
 вітчизняного мовознавства,
 добирати і впорядковувати бібліографію з теми курсового дослідження,
 працювати з першоджерелами,
 збирати і обробляти ілюстративний матеріал,
 формулювати назви розділів та підрозділів курсової роботи,
 виявляти, аналізувати, класифікувати, систематизувати мовні факти (явища, закономірності), спостережені у процесі здійснення наукового дослідження,
 здійснювати виклад матеріалу у науковому стилі,
 володіти методами та прийомами наукового дослідження, доречно їх застосовувати у конкретних випадках аналізу мовних фактів,
 робити висновки, узагальнення.

Цей різновид навчально-наукової діяльності пов'язаний безпосередньо із формуванням креативних здібностей студентів. У зв'язку з цим керівник курсового проекту повинен організувати підготовку роботи так, щоб студент зміг виявити максимум самостійності у її підготовці, обов'язково щоб зміг спланувати і реалізувати свої задуми, щоб зміг результативно завершити дослідження і належно його презентувати. Більше того, студент повинен осмислено усвідомити перспективи свого дослідження.

Список літератури

1. Курсова робота з української мови : методичні рекомендації / авт.-укл. Т. П. Беценко. – Суми, 2021.
2. Шейко, В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Купшаренко. – 4-те вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2004. – 307 с.